

Predmet C-215/21

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

6. travnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Juzgado de Primera Instancia n.º 2 de Las Palmas de Gran Canaria
(Prvostupanjski sud br. 2 u Las Palmasu de Gran Canaria,
Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. ožujka 2021.

Tužiteljica:

Zulima

Tuženik:

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U.

[omissis]

RJEŠENJE

UPUĆIVANJE PRETHODNOG PITANJA SUDU EUROPSKE UNIJE

[omissis] [podaci o postupku, sudu koji je uputio zahtjev i strankama]

OKOLNOSTI SPORA

PRVO. – Pred ovim je sudom gospođa Zulima podnijela je zahtjev za pokretanje redovnog postupka protiv trgovačkog društva SERVICIOS PRESCRIPTOR Y MEDIOS DE PAGOS E.F.C. S.A.U. (ranije EVOFINANCE E.F.C. S.A.U.) u okviru kojeg je podnesena TUŽBA ZA PROGLAŠAVANJE NIŠTAVOSTI UGOVORA O POLICI KREDITNOG OSIGURANJA I TUŽBA ZA POVRAT IZNOSA i u kojem se tvrdi da na temelju članka 2. točke (b) Direktive Vijeća 93/13/EEZ tužiteljica djeluje u području izvan svoje poslovne odnosno profesionalne djelatnosti i da ima svojstvo potrošača.

U zahtjevu se tražilo donošenje presude kojom se **PROGLAŠAVA** ništavost ugovora o revolving kreditu od 21. rujna 2016. koji su potpisali tužiteljica i tuženik, trgovačko društvo Servicios Prescriptor y Medios de Pagos E.F.C. S.A.U, zbog njegove lihvarske prirode. Zahtijevalo se da se tuženom subjektu **NALOŽI** povrat razlike između stvarno pozajmljene glavnice i stvarno plaćenog iznosa, koji **[orig. str. 2.]** premašuje pozajmljenu glavicu na temelju navedenog ugovora, uključujući iznos ugovornih kamata i provizija, kao i obroka koji se i dalje obračunavaju, zajedno s njihovim zakonskim kamatama, a sve treba odrediti prilikom izvršenja presude i nalaganja snošenja troškova. Također je podnesena tužba za proglašavanje ništavosti općih ugovornih uvjeta u pogledu odredbe o ugovornim kamatama zbog nedostatka transparentnosti, u skladu s europskim direktivama i zakonodavstvom kojim su prenesene.

DRUGO. – *[omissis]* [postupovna razmatranja nacionalnog prava]

[omissis] Tuženik je podnio podnesak u kojem zahtijeva prekid postupka zbog izvansudskog ispunjenja zahtjevâ iz tužbe u skladu s *člankom 22. Leya de Enjuiciamiento civil (Zakon o građanskom postupku, u daljnjem tekstu: LEC)* i pritom tvrdi da je tuženik otkazao/raskinuo/poništiio ugovor ističući da klijent ne može izvršiti nikakvu transakciju karticom; također tvrdi da je poništen dugovni saldo na ime kamata i provizija; konačno ističe da povrat doseže preplaćeni iznos od 326,04 eura koji je tužitelj platio; naposljetku zahtijeva da se ne naloži snošenje troškova tuženiku, u skladu s *člankom 22. LEC-a*.

TREĆE. – Mjerom upravljanja postupkom od 11. rujna 2020. i u skladu s odredbama *članka 20. stavka 3. LEC-a*, dogovoreno je prosljeđivanje zahtjeva za prekid postupka jer tužitelj više nije imao legitimni interes za dobivanje djelotvorne sudske zaštite.

Tužitelj se protivio izvansudskom ispunjenju koje tuženik navodi na temelju argumenata iznesenih u podnesenom podnesku. Ukratko, tužitelj tvrdi da je prije podnošenja tužbe utvrđen prethodni zahtjev za tuženika, ali on nije ispunjen, a tuženik u svojem odgovoru nije pristao na zahtjeve, nadalje tvrdi [da] ne postoji stvarno izvansudsko ispunjenje jer zahtjev uključuje tri stavke: proglašavanje ništavosti ugovora zbog njegove lihvarske prirode, naknadu neopravdano naplaćenih iznosa i snošenja troškova.

S obzirom na tužiteljevo protivljenje, mjerom upravljanja postupkom od 25. rujna 2020. stranke su pozvane da se 19. studenoga 2020. pojave pred sudom u smislu *članka 22. stavka 2. LEC-a*.

ČETVRTO. – Prije upućivanja ovog zahtjeva za prethodnu odluku, u skladu s *člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Ugovora o Europskoj uniji, člankom 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije* i *člankom 4.bis Leya Orgánica del Poder Judicial (Organski zakon o pravosudnom sustavu)*, odlukom od 24. studenoga 2020. dogovoreno je saslušanje zainteresiranih stranaka, uzimajući u obzir utjecaj prava Europske unije na postupak, a osobito se traži mišljenje

stranaka o tumačenju članka 6. stavka 1. i članka 7. stavka 1. Direktive 93/13, u vezi s člankom 22. LEC-a u pogledu snošenja troškova u slučajevima završetka postupka zbog izvansudskog ispunjenja ili nastale bespredmetnosti. Tužitelj zastupnik u postupku iznio je argumente u kojima se protivi upućivanju prethodnog pitanja. Tuženikov zastupnik u postupku nije iznio argumente.

PRAVNA OSNOVA

[orig. str. 3.] PRVO. – Predmet glavnog postupka

- 1 U zahtjevu kojim se pokreće postupak traži se donošenje presude kojom se PROGLAŠAVA ništavost ugovora o revolving kreditu od 21. rujna 2016. koji su stranke potpisale, zbog lihvarske prirode kamata ugovorenih u ugovoru o kreditu. Potrošač prije svega u svojem zahtjevu podnosi tužbu za proglašavanje ništavosti ugovora o kreditu zbog lihvarske kamatne stope, koja se temelji na španjolskom zakonodavstvu.
- 2 Istodobno je podnesena tužba za neuključivanje i/ili proglašavanje ništavosti općih ugovornih uvjeta (odredbe o ugovornim kamatama, zbog nedostatka informacija i transparentnosti) u skladu s europskim direktivama i zakonodavstvom kojim su prenesene.
- 3 [omissis] [ponavljanje da tužitelj ima svojstvo potrošača]
- 4 Tuženik je u roku za odgovor na tužbu podnio podnesak u kojem tvrdi da postoji izvansudsko ispunjenje i navodi da su ispunjeni tužiteljevi zahtjevi, a sve to u skladu s člankom 22. Zakona o građanskom postupku. Tužitelj se usprotivio zahtjevu za izvansudskim ispunjenjem, pozivajući stranke na pojavljivanje pred sudom koje je predviđeno LEC-om za takve slučajeve u okviru kojeg su stranke iznijele svoje argumente.
- 5 Čini se da iz ishoda argumenata i dokaza u postupku proizlazi da zaista postoji izvansudsko ispunjenje, uzimajući u obzir da je tuženik pristao na otkazivanje ugovora i nadoknadu neopravdano naplaćenih iznosa. Iz spisa proizlazi da postoje prethodni zahtjevi za tuženika o kojima je obaviješten telefaksom u svrhu proglašavanja ništavosti potpisanog ugovora i povrata neopravdano naplaćenih iznosa; tuženik je u odgovoru na zahtjeve odbio prestati s primjenom ugovornih kamata i vratiti neopravdano naplaćene iznose.

DRUGO. – Sporna pitanja u glavnom postupku

- 6 U slučaju ocjene da postoji izvansudsko ispunjenje zbog toga što su ispunjeni svi potrošačevi zahtjevi, člankom 22. LEC-a utvrđuje se da nije potrebno naložiti snošenje troškova nijednoj stranci.

- 7 Stoga je potrebno uputiti prethodno pitanje koje se odnosi na to predstavlja li nacionalna odredba predviđena *člankom 22. LEC-a* za slučajeve izvansudskog ispunjenja, kada je riječ o potrošaču i u pogledu nenalaganja snošenja troškova, povredu *članka 6. stavka 1. u vezi s člankom 7. stavkom 1. Direktive 93/13*, a sve to unutar postupka u kojem je potrošač podnio tužbe za proglašavanje ništavosti nepoštenih odredbi (konkretno ništavosti ugovornih kamata zbog nedostatka transparentnosti), i treba li se izvansudsko ispunjenje temeljiti na načelu neobvezivosti i načelu odvratajućeg učinka na prodavatelja robe ili pružatelja usluga te posljedično dovesti do toga da se prodavatelju robe ili pružatelju usluga naloži snošenje troškova.
- 8 Također treba uzeti u obzir da se sustavom koji je predviđen LEC-om ne utvrđuje mogućnost da sud ocijeni postojanje prethodnih zahtjeva ili **[orig. str. 4.]** zle vjere tuženika prodavatelja robe ili pružatelja usluga kako bi se potkrijepilo nalaganje snošenja troškova prodavatelju robe ili pružatelju usluga u slučajevima izvansudskog ispunjenja.

TREĆE. – Pravo Europske unije

9 Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima

Članak 6.

1. Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.

Članak 7.

U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjereni i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.

- 10 **Dvadeset i četvrta uvodna izjava Direktive 93/13:** „sudovi ili upravna tijela država članica moraju na raspolaganju imati odgovarajuća i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalne primjene nepoštenih odredaba u potrošačkim ugovorima”.

11 Presuda Suda od 21. prosinca 2016. (predmet C-154/15)

„[...] 53. Članak 6. stavak 1. Direktive 93/13 određuje da države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača.”

„54. Tu odredbu valja smatrati normom ekvivalentnom nacionalnim pravilima koja, u okviru unutarnjeg pravnog poretka, imaju karakter normi javnog poretka (vidjeti u tom smislu *presudu od 30. svibnja 2013.*, *Asbeek Brusse i de Man Garabito*, C- 488/11, EU:C:2013:341, t. 44.)”

„56. S obzirom na narav i važnost javnog interesa koji se temelji na zaštiti potrošača, koji se nalaze u slabijem položaju u odnosu na prodavatelje robe ili pružatelje usluga, Direktiva 93/13 državama članicama nameće, kao što to proizlazi iz njezinog članka 7. stavka 1., [...] da osiguraju primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnoga korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koje prodavatelji robe ili pružatelji usluga sklapaju s potrošačima (*presuda od 30. travnja 2014.*, *Kásler i Káslerné Rábai*, C- 26/13, EU:C:2014:282, t. 78.)”

12 Presuda Suda (treće vijeće) od 5. prosinca 2013.

„[...] 30. U nedostatku usklađivanja žalbenih procesnih sredstava koja bi bila dostupna udrugama za zaštitu potrošača kako bi spriječile korištenje nepoštenih odredaba, kako u interesu potrošača, tako i tržišnih konkurenata, na nacionalnom je pravnom poretku svake države članice da uspostavi takva [**orig. str. 5.**] pravila u skladu s načelom procesne autonomije, pod uvjetom da ne budu manje povoljna od onih koja uređuju slične situacije na koje se primjenjuje nacionalno pravo (načelo ekvivalentnosti) i da u praksi ne onemogućuju ili pretjerano otežavaju ostvarivanje pravâ koja udrugama za zaštitu potrošača dodjeljuje pravo Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti po analogiji *presudu od 14. ožujka 2013.*, *Aziz*, C- 415/11, točku 50. kao i *presudu od 18. travnja 2013.*, *Irimie*, C- 565/11, točku 23. i navedenu sudsku praksu) [...]”

13 Presuda Suda (četvrto vijeće) od 16. srpnja 2020. koja je donesena u spojenim predmetima C-224/19 i C-295/19

„96. [...] Međutim, potrebno je odlučiti o pitanju je li u skladu s načelom djelotvornosti da se potrošaču naloži snošenje troškova postupka ovisno o iznosima koji su mu vraćeni, iako je uspio u postupku u pogledu nepoštenosti sporne odredbe.”

„98. U ovom slučaju, Direktivom 93/13 potrošaču se daje pravo da se obrati sudu kako bi se utvrdila nepoštenost ugovorne odredbe i kako se ona ne bi primijenila. Međutim, kad bi ishod podjele troškova takvog postupka ovisio samo o neosnovano plaćenim iznosima čiji se povrat nalaže, to potrošača može odvratiti od ostvarivanja navedenog prava, s obzirom na troškove koji bi nastali sudskom tužbom (vidjeti u tom smislu *presudu od 13. rujna 2018.*, *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, t. 69.)”

„99. [...] *članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13* te načelo djelotvornosti treba tumačiti na način da im se protivi sustav koji dopušta da dio postupovnih troškova snosi potrošač, ovisno o visini neosnovano plaćenih iznosa koji su mu vraćeni nakon utvrđenja ništavosti ugovorne odredbe zbog njezine nepoštenosti, s obzirom na to da takav sustav stvara znatnu prepreku koja

potrošača može odvratiti od ostvarivanja prava na djelotvorni sudski nadzor eventualne nepoštenosti ugovornih odredaba, kako je dodijeljeno Direktivom 93/13.”

ČETVRTO. – Nacionalni pravni okvir u glavnom postupku

14 Članak 22. Zakona o građanskom postupku

[...] Članak 22. Završetak postupka zbog izvansudskog ispunjenja ili nastale bespredmetnosti.

1. Ako zbog nastalih okolnosti iz tužbe i protutužbe više ne postoji legitimni interes za dobivanje sudske zaštite koja se zahtijevala, zbog toga što su izvan postupka ispunjeni tužiteljevi zahtjevi i, po potrebi, tuženikovi zahtjevi iz protutužbe ili zbog bilo kojeg drugog razloga, ta će se okolnost istaknuti i, u slučaju suglasnosti stranaka, tajnik suda donijet će odluku o završetku postupka, a da pritom nije potrebno naložiti snošenje troškova.

2. Ako jedna od stranaka tvrdi da legitimni interes i dalje postoji te uz obrazloženje osporava da je došlo do izvansudskog ispunjenja njezinih zahtjeva ili navodi druge argumente, tajnik suda će u roku od deset dana pozvati stranke da se pojave pred sudom koji će odlučivati o tom jedinom predmetu.

[orig. str. 6.] Nakon pojavljivanja pred sudom, sud će unutar sljedećih deset dana rješenjem odlučiti treba li nastaviti suđenje i naložiti snošenje troškova tog postupka stranci čiji je zahtjev odbijen.

3. Protiv rješenja kojim se nalaže nastavak suđenja nije dopušten pravni lijek. Protiv rješenja o završetku postupka može se podnijeti žalba.

15 Članak 394. Zakona o građanskom postupku

1. U deklaratornim postupcima snošenje troškova prvostupanjskog postupka nalaže se stranci čiji su svi zahtjevi odbijeni, osim ako sud ocijeni, i to tako obrazloži, da u predmetu postoje ozbiljne dvojbe u pogledu činjeničnih ili pravnih pitanja.

PETO. – Problemi tumačenja i usklađenosti nacionalnog prava s pravom Europske unije relevantni za donošenje presude u glavnom postupku. Zahtjev za prethodnu odluku

16 Potrebno je utvrditi je li ograničenje dopušteno nacionalnim postupovnim pravom u pogledu nenalaganja snošenja troškova u slučajevima izvansudskog ispunjenja usklađeno s načelom djelotvornosti. Drugim riječima, potrebno je utvrditi onemogućuje li pravilo samo po sebi ili pretjerano otežava da se u sudskom postupku ostvare prava koja se europskim pravom dodjeljuju potrošačima jer uvodi ograničenje potrošaču, čije je pravo priznato, na način da mora snositi

gospodarski trošak u sporu koji je nastao nezakonitim postupanjem prodavatelja robe ili pružatelja usluga, osobito u slučajevima kao što je predmetni, u kojem postoje potrošačevi prethodni zahtjevi za prodavatelja robe ili pružatelja usluga koji u danom trenutku nisu ispunjeni, u smislu da mora snositi vlastite postupovne troškove, što se ne čini razumnim.

- 17 Direktivom 93/13 potrošaču se daje pravo da se obrati sudu kako bi se utvrdila nepoštenost ugovorne odredbe i kako se ona ne bi primijenila. Međutim, kad bi ishod podjele troškova takvog postupka ovisio o konkretnoj tužnikovoj postupovnoj radnji, neovisno o postojanju potrošačevih prethodnih zahtjeva koji nisu ispunjeni, to potrošača može odvratiti od ostvarivanja navedenog prava, s obzirom na troškove koji bi nastali sudskom tužbom (*vidjeti u tom smislu presudu od 13. rujna 2018., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, t. 69.*)
- 18 Iz sudske prakse Suda proizlazi da raspodjela troškova sudskog postupka pred nacionalnim sudovima ulazi u postupovnu autonomiju država članica pod uvjetom poštovanja načela ekvivalentnosti i djelotvornosti.

Stoga je nužno odgovoriti na pitanje je li u skladu s načelom djelotvornosti činjenica da potrošač mora snositi troškove postupka u slučajevima izvansudskog ispunjenja, kao što je to uređeno *člankom 22. LEC-a*, osobito u slučajevima u kojima postoje neispunjeni prethodni zahtjevi za prodavatelja robe ili pružatelja usluga, što nužno opravdava potrebu za obraćanjem sudovima s posljedičnim troškovima za potrošača, sve to uzimajući u obzir da se pri ocjeni izvansudskog ispunjenja, u biti, u cijelosti prihvaćaju potrošačevi zahtjevi s obzirom na nepoštenost odredbe koju je uveo prodavatelj robe ili pružatelj usluga. **[orig. str. 7.]**

- 19 To znači da je, ako je riječ o izvansudskom ispunjenju ili nastaloj bespredmetnosti koja je uređena *člankom 22. LEC-a*, u okviru kojeg se nakon pojavljivanja pred sudom predviđenog navedenim člankom stvarno utvrdi postojanje ispunjenja zahtjeva potrošača, jer je prodavatelj robe ili pružatelj usluga priznao ništavost pobijane odredbe, postupovnim pravilima predviđeno da se ne naloži snošenje troškova, što pak znači da je potrošač morao snositi troškove postupka; u takvom slučaju i kako se potrošača ne bi odvratio, treba li poštovati njegovo pravo na naknadu i protiviti se *članku 22. LEC-a* kojim se utvrđuje da izvansudsko ispunjenje podrazumijeva da svaka stranka snosi vlastite sudske troškove, čak i ako je utvrđeno postojanje zle vjere prodavatelja robe ili pružatelja usluga s obzirom na prethodne zahtjeve koje je uputio potrošač i treba li u svakom slučaju naložiti sudske troškove tuženoj financijskoj instituciji?
- 20 U biti se dovodi u pitanje *treba li*, s obzirom na načelo neobvezivosti i načelo odvratajućeg učinka iz Direktive 93/13, *članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13* tumačiti na način da im se protivi sustav kojim se dopušta da potrošač snosi postupovne troškove u slučajevima izvansudskog ispunjenja, ako prodavatelj robe ili pružatelj usluga prizna ništavost ugovorne odredbe zbog njezine nepoštenosti. Naime, iz rješenja proizlazi da bi primjena *članka 22. LEC-a*

mogla imati učinak da se prodavatelju robe ili pružatelju usluga ne nalaže plaćanje troškova u cijelosti ako se, u biti, u potpunosti prihvati potrošačeva tužba za proglašavanje ništavosti nepoštenih ugovornih odredbi jer je prodavatelj robe ili pružatelj usluga u potpunosti priznao njezinu nepoštenost i osim toga postoje dokazi o potrošačevim prethodnim zahtjevima u istom smislu, a prodavatelj robe ili pružatelj usluga ih nije ispunio, čime je potrošač obavezan obratiti se sudu, a da mu se kasnije ne priznaje pravo na pokrivanje troškova u slučaju izvansudskog ispunjenja.

- 21 Naposljetku, čini se da uređenje u području troškova predviđeno *člankom 22. LEC-a*, u tumačenju nacionalne sudske prakse i u nemogućnosti ocjene postojanja posebnih okolnosti koje mogu opravdati nalaganje snošenja troškova tuženiku, može odvratiti potrošača od podnošenja tužbe za proglašavanje ništavosti ako mora snositi sudske troškove ovisno o postupanju prodavatelja robe ili pružatelja usluga, kada odluči ispuniti potrošačeve zahtjeve izvan postupka.

Na temelju prethodno navedenih argumenata,

[*omissis*]

NALAŽE SE

Prekid postupka u ovoj fazi, koja je ključna za rješavanje spora, i upućivanje Sudu sljedećeg

PRETHODNOG PITANJA:

U okviru pritužbi potrošača protiv nepoštenih ugovornih odredbi koje se temelje na Direktivi 93/13/EZ i u slučaju izvansudskog ispunjenja, *člankom 22. Zakona o građanskom postupku* predviđa se da potrošači moraju snositi postupovne troškove, a da se pritom ne uzima u obzir prethodno postupanje prodavatelja robe ili pružatelja usluga koji nije ispunio prethodne zahtjeve. Predstavlja li to španjolsko postupovno pravilo znatnu prepreku koja potrošače može odvratiti od ostvarivanja prava na djelotvorni sudski nadzor eventualne nepoštenosti ugovorne odredbe [**orig. str. 8.**] koja se protivi načelu djelotvornosti i *članku 6. stavku 1. i članku 7. stavku 1. Direktive 93/13?*

[*omissis*] [završni postupovni izrazi]